

Educació de les arts visuals en educació infantil I

Codi: 101992

Crèdits: 4

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500797 Educació Infantil	OB	3	1

Professor/a de contacte

Nom: Mar Morón Velasco

Correu electrònic: Mar.Moron@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Emilia Maria Verger Fransoy

Imma Pla Puig

Prerequisits

No s'exigeixen prerequisits per a cursar aquesta assignatura.

Objectius

Els principals objectius d'aquesta assignatura són:

- Conèixer els fonaments del llenguatge visual i plàstic.
- Usar el llenguatge visual i plàstic per a l'expressió personal i col·lectiva i la comprensió de les cultures.
- Percebre, interpretar, crear, expressar i produir amb els llenguatges visuals i plàstics.
- Aplicar didàctiques en l'àmbit de les arts plàstiques: imatge, objecte i espai.
- Desenvolupar experiències i crear esdeveniments per a una educació performativa de les arts.

Competències

- Analitzar críticament el treball personal i utilitzar els recursos per al desenvolupament professional.
- Analitzar els llenguatges audiovisuals i les seves implicacions educatives.
- Conèixer els fonaments musicals, plàstics i d'expressió corporal del currículum d'aquesta etapa així com les teories sobre l'adquisició i desenvolupament dels aprenentatges corresponents.
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Expressar-se i utilitzar amb finalitats educatives altres llenguatges: corporal, musical, audiovisual.
- Promoure l'autonomia i la singularitat de cada estudiant com a factors d'educació de les emocions, els sentiments i els valors en la primera infància.
- Promoure la sensibilitat relativa a l'expressió plàstica i a la creació artística.

Resultats d'aprenentatge

1. Conèixer el currículum propi de les arts visuals i plàstiques de les diferents etapes de l'educació infantil.
2. Conèixer els fonaments d'expressió corporal del currículum d'aquesta etapa així com les teories sobre l'adquisició i desenvolupament dels aprenentatges corresponents.
3. Dominar els llenguatges audiovisuals per la seva aplicació en l'ensenyament.
4. Organitzar amb eficàcia i rendibilitat la part autònoma de l'aprenentatge de l'àmbit de visual i plàstica.
5. Ser capaços d'utilitzar llenguatges expressius de caire artístic amb finalitats educatives.
6. Ser capaços de promoure la singularitat emocional en l'educació infantil.
7. Tenir capacitat d'autocrítica en el desenvolupament de l'activitat professional.
8. Tenir recursos per a promoure la sensibilitat i creativitat artística.
9. Utilitzar diferents llenguatges (corporal, musical i audiovisual), per expressar els aprenentatges adquirits en l'assignatura.

Continguts

Secció I. DIMENSIÓ CULTURAL: Art i educació. Fonaments

1.1. L'educació artística en el desenvolupament de la persona.

1.2. Les relacions entre l'art i l'educació.

1.3. Contextos històrics, socials i culturals

1.3.1. La societat audiovisual.

1.4. Les obres d'art com a font de coneixement

1.4.1. Percepció, representació i interpretació de l'art.

Secció II. DIMENSIÓ PRODUCTIVA: La formació en la pràctica de l'art

2.1. El pensament visual i el desenvolupament artístic: processos creatius.

2.2. Pràctiques i projectes relacionats amb diferents moviments artístics i contextos culturals.

2.3. Comprensió i experimentació de la pràctica de l'art com a procés de coneixement.

Metodologia

ACTIVITATS:

Autònomes

L'alumne realitzarà una part del treball teòric-pràctic de l'assignatura de manera autònoma, es pactarà en el transcurs de les classes.

Lectures de textos sobre la dimensió cultural. Reflexions teòriques: Art i educació.

Disseny i creació artística: llenguatge visual i plàstic.

Presencial en gran grup

Exposicions per part del professorat dels continguts i qüestions bàsiques del temari. Es realitza amb tot el grup classe i permet l'exposició dels principals continguts a través d'una participació oberta i activa per part dels estudiants.

Plantejament i organització dels exercicis i activitats que es realitzaran posteriorment en els seminaris.

Realització d'activitats artístiques col·lectives: Sortides / visites (Museus, exposicions d'art...), conferències, audiovisuals...

Seminaris

Espais de treball en grup reduïts supervisat pel professorat on es realitzaran propostes pròpies de l'àrea: individuals i en grup. S'aprofundeix en els continguts i temàtiques treballades en el gran grup.

Reflexions a partir dels textos i visionats de documents audiovisuals relacionats amb la matèria.

Treball del procés de creació artística: anàlisi dels processos i resultats.

Supervisades

Tutories individuals o en petits grups per al seguiment de les propostes.

MATERIAL ESPECÍFIC PER AL DESENVOLUPAMENT DE LES ACTIVITATS

Les sessions d'aquesta assignatura es basen en un treball de recerca i experimentació amb materials per part dels estudiants, que requereix d'una investigació basada en la documentació amb imatges i en el reciclatge de materials per a l'educació artística. A més a més, la metodologia adoptada requereix pel seu bon desenvolupament que l'estudiant porti a l'aula materials especialitzats per a la realització de les activitats artístiques (pinzells i pintures, entre d'altres).

*El professorat recomanarà el material més adient per a les activitats programades, que tindrà un cost sostenible i podrà ser compartit entre els estudiants. Es cercaran mecanismes per poder garantir que l'estudiant pugui tenir-ho al seu abast en el cas de què no es disposi dels recursos necessaris.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Presencial en gran grup	8	0,32	1, 3, 5, 6, 7, 8
Seminaris	25	1	1, 3, 5, 6, 7, 8
Tipus: Supervisades			
Tutories i altres activitats	10	0,4	1, 3, 5
Tipus: Autònomes			
Disseny i creació artística: llenguatge visual i plàstic	30	1,2	4, 7, 8
Reflexions teòriques: art i educació	27	1,08	4, 5, 6, 8

Avaluació

L'avaluació de l'assignatura es farà de forma continuada: l'estudiant ha d'assistir a un mínim d'un 80% de classes, en cas contrari es considerarà no presentat.

Al llarg de l'assignatura hi haurà dos lliuraments de treballs:

- . el primer, durant la primera quinzena de novembre.

. el segon, durant la tercera setmana de gener. Aquest últim lliurament anirà acompanyat del portfoli final (es valoraran els continguts i la presentació).

. la re-avaluació està fixada per la darrera setmana de gener.

El professor de l'assignatura concretarà els treballs a lliurar, el format i la data exacte de lliurament (hi ha una data orientativa al cronograma).

Durant les tres setmanes següents del lliurament de les evidències avaluadores s'informarà als alumnes de les seves qualificacions (campus virtual) i es concretarà una data per a la revisió de les qualificacions i la devolució dels treballs.

Per aprovar aquesta assignatura, cal que l'estudiant mostri una bona competència comunicativa general, tant oralment com per escrit, i un bon domini de la llengua o les llengües vehiculars que consten a la guia docent. L'avaluació es fixarà també en les competències per al treball cooperatiu i en equip i serà sensible a temes sobre la perspectiva de gènere.

L'estudiant haurà de mostrar com a requisit imprescindible per aprovar l'assignatura, unes aptituds i actituds compatibles amb la professió educativa, com: escolta activa, responsabilitat, respecte, participació activa, cooperació, empatia, amabilitat, puntualitat, no jutjar, argumentar, ús adequat dels dispositius electrònics (mòbil, ordinador, etc.) i pensament crític. Seran necessàries unes conductes que afavoreixen un entorn amable i positiu a la classe, amb un funcionament democràtic i on es respectin i valorin les diferències.

La nota màxima de la recuperació serà un 5.

Més informació sobre la normativa d'avaluació:

<http://www.uab.cat/web/informacio-academica/avaluacio/normativa-1292571269103.html>

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Activitats derivades de les lectures i dels visionats (Bloc I. Art i educació. DIMENSÍO CULTURAL). INDIVIDUAL	20%	0	0	1, 2, 3, 8, 9
Portafolis d'educació artística (Bloc I i II). INDIVIDUAL	20%	0	0	4, 5, 6, 7, 9
Pràctiques artístiques bidimensionals i tridimensionals (Bloc II. Formació en la pràctica de l'art. DIMENSÍO PRODUCTIVA). ACTIVITATS INDIVIDUALS I EN GRUP.	60%	0	0	5, 8

Bibliografia

Acaso, M.; Megías, C. (2017). *Art Thinking. Cómo el arte puede transformar la educación*. Barcelona: Paidós

Acaso, M. (2009). *La educación artística no son manualidades. Nuevas prácticas en la enseñanza de las artes y la cultura visual*. Madrid: Catarata.

Albers, J. (1963). *La interacción del color*. Madrid: Alianza.

Atkinson, D. (2011). *Art, Equality and Learning: Pedagogies Against the State*. Rotterdam: Sensepublishers

Agra, MJ. (2007). *La educación artística en la escuela*. Barcelona: Graó

Arnheim, R. (1993). *Consideraciones sobre la educación artística*. Barcelona. Paidós

- Bauman, Z. (2008). *Els reptes de l'educació en la modernitat líquida*. (Tr. J. Sampere). Barcelona: Arcàdia
- (2008). *L'educació en un món de diàspores*. *Debats d'Educació*. Recuperat de: <https://www.fbofill.cat/publicacions/leducacio-en-un-mon-de-diaspores>
- Chomsky, N. (2003). *Chomsky on democracy education* (C.P. Otero, Ed.). New York: Roudledge Falmer.
- (2009). *La (des) educació* (3ª edició) Barcelona: Crítica.
- Csikszentmihalyi, M. (1998). *Creatividad. El flujo y la psicología del descubrimiento y la invención*. Barcelona: Paidós.
- De Grandis, L. (1985). *Teoría y uso del color*. Madrid: Cátedra.
- Edwards, B. (1994). *Aprender a dibujar con el lado derecho del cerebro*. Barcelona: Urano.
- Efland, A. (2002). *Una historia de la educación del arte. Tendencias intelectuales y sociales en la enseñanza de las artes visuales*. Barcelona: Paidós.
- (2004). *Arte y cognición. La integración de las artes visuales en el currículum*. Barcelona: Ed. Octoedro.
- Eisner, E. (2004). *El arte y la creación de la mente*. Barcelona, Paidós
- (2005). *Educación la visión artística*. Barcelona: Paidós.
- Freire, H. (2008). Arte infantil y transformación social. *El rapto de Europa. Pensamiento y creación*. 13, 23-38
- Gardner, H. (1994). *Educación artística y desarrollo humano*. Barcelona: Paidós.
- (1995). *Inteligencias múltiples. La teoría en la práctica*. Barcelona: Paidós.
- Gombrich, E. H. (1980). *Historia del arte*. Madrid: Alianza.
- Gompertz, W. (2015). *Piensa como un artista*. Barcelona: Taurus
- Hayes, C. (1986). *Guía completa de pintura y dibujo*. Madrid: Hermann Blume.
- Iwai, K. (2003). *La contribución de la educación artística en los niños*.
<http://www.ibe.unesco.org/publications/Prospects/ProspectsPdf/124s/iwas.pdf>
- Malins, F. (1983). *Para entender la pintura*. Madrid: Hermann Blume.
- (1983). *Mirar un cuadro: para entender la pintura*. Madrid: Hermann Blume.
- Moreno, T. (1996). *El color. Historia, teorías y aplicaciones*. Barcelona: Ariel.
- Marín, R. (2005). *Investigación en Educación Artística*. Granada: Univ. de Granada y Sevilla.
- Munari, B. (2018). *Fantasía*. Barcelona: Gustavo Gili.
- París, G. (2018). Art i joc, processos de creació a la infància. *Infància*, 225, 37-42.
- París, G. i Morón, M. (2019). Quan l'art entra a l'escola la creativitat surt per la finestra. *Guix*, 453. 41-45.
- Punset, E. (2006). *Un toque de creatividad*. *Redes n. 417*. Recuperat de: https://www.documaniatv.com/ciencia-y-tecnologia/redes-un-toque-de-creatividad-video_fd0ea7a9f.html
- Rodari, G. (2017). *Escuela de fantasía*. Barcelona: Blackie Books.
- Tatarkiewicz, W. (2002). *Historia de seis ideas*. Madrid: Tecnos.

- Torres, M. i Juanola, R. (1998). *Dibuixar: mirar i pensar*. Barcelona: Rosa Sensat.
- Ungerer, T. (2019). *Així és la vida*. Barcelona: Blackie Books.
- Witgenstein, L. (1994). *Observaciones sobre los colores*. Barcelona: Paidós.
- Wöfflin, H. (1989). *Conceptos fundamentales en la Historia del Arte*. Madrid: Espasa Calpe.

RECURSOS WEB

Art Education from Democratic Life. Recuperat de: www.naea-reston.org/olc/pub/NAEA/home/

Arts Education Partnership. Recuperat de: www.aep-arts.org

Hoja de ruta para la Educación Artística. (2006). Recuperat de:
http://portal.unesco.org/culture/es/ev.php-URL_ID=39546&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html

Morón, M. (2005). *L'art del segle XX a l'escola*. Recuperat de:
<http://www.marmoron.com/lartdelseglexxaescola/html/index.htm>

National Art Education Association. NAEA. Recuperat de: www.naea-reston.org

Sociedad Internacional de Educación por el Arte. Insea. Recuperat de:
<http://insea.org/insea/sociedad-internacional-de-educaci%C3%B3n-por-el-arte>

Unitat de Didàctica de les Arts Plàstiques. Facultat de CCEE. UAB. Recuperat de:
<http://www.uab.cat/servlet/Satellite/el-departament/didactica-de-les-arts-plastiques-1243492964927.html>

Enllaços de interès. Recuperat de:
<https://www.uab.cat/web/la-docencia/educacio-de-les-arts-visuals-1345742628701.html>